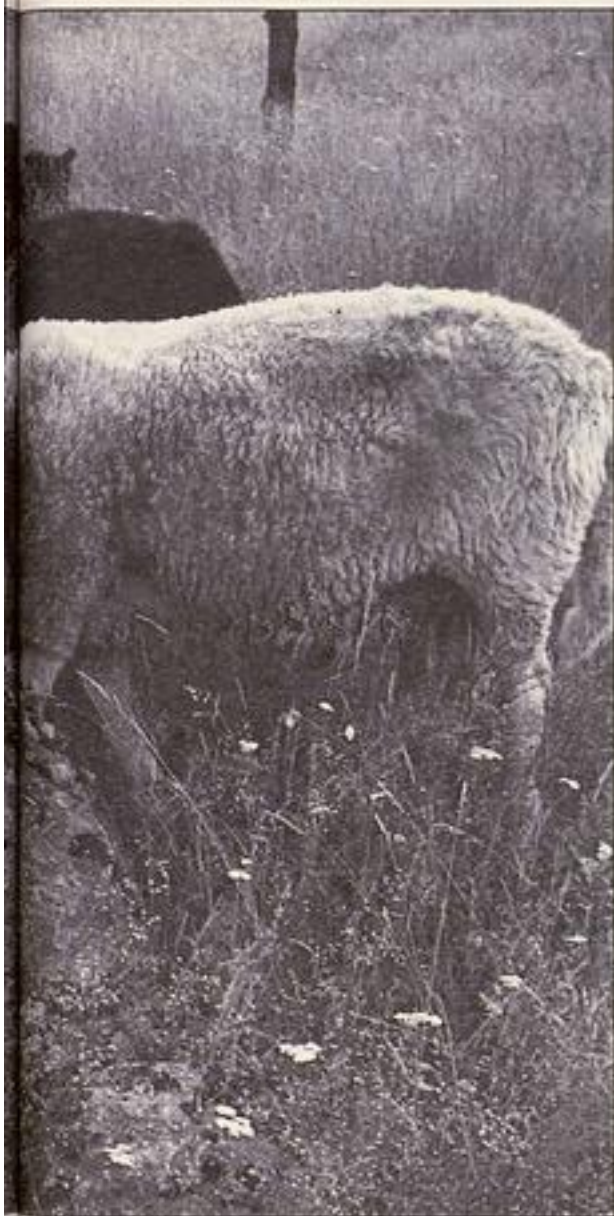

»Ihminen on elävä olento, ihminen ei kestä kuvien valtaa. Elävät miehet ja naiset sairastuvat kuviensa alla, kukaan ei kestä kuvien kuollutta ehdottomuutta, kukaan ei voi olla kuvien kaltainen. Elävä ei voi matkia kuollutta.»

»Ajatus on muistiin varastoitu mekaaninen järjestelmä, kone, joka koettaa alistaa kaiken valtaansa. Ajatus uskoo tiedon pystyvän hallitsemaan maailmaa. Maailma täyttyy omista kuvistaan. Kuvat vievät huomiomme, ne ovat kiinnostavampia, ne ovat ihmisen luomia. Kuvat voidaan ajatuksin ratkaista, elämää ei.»

PÄIVÄ EPÄILYSTEN AHOLLA

TEKSTI: RISTO LINDSTEDT
KUVAT: TOPI IKÄLÄINEN

Klaus Rahikaisen, 29, omakustanteessa on 43 lukua. Se merkitsee sitä, että hän on neljäkymmenenkolmen portin kautta tunkeutunut pään sisäiseen maailmaan osoittaakseen miten hatara ajatuksen maailma on. Sen hän on antanut myös kirjansa nimeksi: *Ajatuksen hatara maailma*.

Hän ei julista, hän ei vaadi eikä opeta. Hän ei ole niitä omassa vihassaan eskelisoituneita nuoria miehiä, jota luulevat takapuoli paljana kulkemisen riittävän maailmansensatioksi ja joiden julistama muutos on kierrettävissä siirtymällä tuulen yläpuolelle. Rahikainen ei ole toisikko. Hän on tosissaan. Hänellä on vimma. Sen määrittämän hän itsestään niukin naukin voi hyväksyä. Itse asiassa hän on vaikea tapaus. Hänestä ei saa mitään irti kepeästi kyhnyttämällä. Häneen täytyy käydä käsiksi.

Ja kun ihmisen käy käsiksi, hänet täytyy määritellä. Miten se tapahtuu. Rahikainen kirjoittaa: »*Me määritämme toisemme erojen, peläntävien poikkeavuuksien kautta.*» Ja kun ajatellen, että Rahikainen on vaikea tapaus, minua itse asiassa pelottaa. Rahikainen kirjoittaa: »*Pelko syntyy ajatuksesta, pelko syntyy halustamme pysäytymään maailma ajatuksiksi ja ideoiksi.*»

Koska hän ei tarjoile totuuksia eikä elämänohjeita, inttämisen hänen kanssaan on turhaa pelehtimistä. Hän on omistanut kirjansa niille, jotka vielä epäilevät, *eivät voi antaa periksi, eivät luovutaa, jättää elämänsä kesken.*

Rahikainen on ajatuksen ylherruutta murtaessaan ankara samalla kun hän puhuu herkkyydestä. »*Koemme herkkyyden yleensä epämääräisyytenä. Tarvitaan herkkyyttä näkemään*

myös se, mikä on kovaa.» Hän pitää suurinta osaa kirjoista kuolleitten hetkien kokoelmina ja julkaisee omakustanteen. Hän todistaa alati liikkeellä olemisen merkitystä, *olen ehdottomasti yksin, liikkeellä kaiken keussa, ja on asettunut asumaan Lapinlahdelle ison mäen kylkeen. Mitä tästä miehestä pitäisi ajatella, paitsi se ihmiselvyys, että hän on pyrkii ulos ajatusten klaustrofobiasta.*

Kahden raskauden talvi

Lapinlahdelle muuttaminen kolme vuotta sitten oli »vahinko, sattuma, jolla sittenkin on ollut joku tarkoitus, joku järjestys tässä epäjärjestyksessä».

Eräänä keuhkokuumeen päivänä Rahikainen näkee Pitkämäen reunalla Kukkosahon rinteellä koonottavan asumuksen. Hän tietää heti, että tämä on se paikka ja hän tietää heti, ettei tapahtuneen valinnan perusteluiksi ole käytettävissä yhtään ns. järkisyttä. »Jokin voima tässä maisemassa on.»

Pitkämäkiset olivat keskenään arvelleet, että jos nuoripari kaksi vuotta kestä, niin saattavat jäädäkin. Idealisoidun maalle muuton muuttaminen realiteeteiksi johtaa shokkiin, josta selviäminen kestää kaksi vuotta. Arttu syntyy, tupa ja kammari laajenee kaikkisuistiseksi taloksi, Juhon syntyy, on meneillään neljäs suvi. Mari värjää saunalla villalankoja, keittää sipulinkuoria ja koivunlehtiä. Lastentarhaopettaja on lähtödomalla.

Mari ja Klaus olivat molemmat raskaina viime talven. Kirjan tekeminen alkoi samalla viikolla, kun Juhon pantiin alulle. Juhon syntymäpäivänä lukee Klaus ensimmäisen arvostelun ensimmäisestä kirjastaan.

»Tulihan sieltä potra poikaikin. Meillä yleensä ajatellaan,

»Lapsi kertoo meille kaiken. Lapsi näyttää meille koko totuuden. Lapsi näyttää tuon kaiken yhä uudestaan, herkästi ja voimakkaasti, kunne me vihdoin onnistumme taituttamaan lapsen elävän mielen, kunnes saamme lapsen valtaamme, kiinni ajatuksen vanhoihin verkkoihin.»

»TODELLISUUDEN KUVAT OVAT MEILLE TÄRKEÄMPIÄ KUIN TODELLISUUS ITSE. ELÄMÄN VARJO ELÄMÄÄ SUUREMPI.»

että omakustanne on aina huono.»

Ja nyt asetelma on siis se, että Mari värjää lankoja, Arttu pylpyröi ihosillaan pihalla, Juho nukkoo päiväunia ja Klaus istuu aholla, kahden oman mäkättimen ja lainapessin kesäntontilla. Helle retkoittaa kaiken yllä tylsämielisen liikkumattomana.

»Pitkämäki, on sinäkin tiettyä symboliikkaa kaikelle sille, miten tämä homma on kulkenut.»

Ja sinäkin on tiettyä symboliikkaa, että pässi, jolta on sarvet katkottu, etsii itselleen käyttökelpoista totuutta housuntasakuja nuuhkimalla ja asetelma aholla on suoraan runosta Viivi-vuohen rukouksessa, jossa »lampaat

eivät käsitä yhtään mitään. Ne vain käyvät käymistään laiturilla, kaikki yhdessä ja aina samaan suuntaan ja sitten ne märehivät loputtomasti omia typeriä tapojaan».

»Minä tunnustelen»

Pitkäänmäkeen muutto merkitsi fyysisesti itsensä varaan jäämistä. »Kirjoittaminenkin lähti liikkeelle fyysisestä itsenäisyydestä. Tiesin toistakymmentä vuotta, että minun pitää se kirja kirjoittaa, mutta en vain osannut tehdä sitä niin kuin tiesin.»

Rahikaisella, eri kouluja kiertäneellä opettajalla, oli Lapin-

lähellä virka. Hän oli kirjastonjohtaja. »Vaikka kuinka yritti itselleen sanoa, että viihdyn tässä työssä, tämä on minun työni, oli olkapäillä kaiken aikaa raskas taakka.»

»Asiat ajautuivat monen kulan kautta kriisiin; jatkanko tässä vai teenkö sen, minkä tunnen tehtäväksi. Heittäydin tyhjiin, jäin pois.»

»Tuskaisemmallakin umpikujalla on aina ollut mielensä, se aukaisee tien toiseen suuntaan. Elämää on testattava; mistä kohtaa se menee. Palautteesta, jonka olin saanut aikaisemmista teksteistäni, ymmärsin entistä selkeämmin, että tämä minun on kirjoitettava. Vimma oli tullut ulos rikkonaisella tavalla.

Sen piti ensin pirstoa itsensä pois ennen kuin siitä tuli eheä.»

Kun Mari lähti töihin, jäi Klaus Artun kanssa kotiin. »Kesä on maalla levontaa aikaa, jotenkin julmaa, se kuuluu elikoiden varustamisessa talveksi. Kuvittelin itseni maanviljelijäksi, on ollut selvillä tekemisistäni.»

»Syksyllä päätin, että nyt on aloitettava. Sitten aloitin. Se oli ikänsä kypsä.»

Sanomien haki järjestyksensä talven aikana Artun nukkua pitkiä ja säännöllisiä päiviä. »Kirjoittamisen muoto ja viesti eivät aikaisemmin olleet yhtä. Rytmillä ja liikkeellä on oma merkityksensä. Pakolla kirjoittamisesta jää pakon jäljet.»

Hän palaa niihin omaa elämänsä koskeviin ristiriitaisuuksiin, joita ahon mättäille tuli hetkeä aikaisemmin levitelyä. »Ajatuksen sumussa asiat näyttävät ristiriitaisilta. Jos liikkeelle lähdetään vastakohtaisuuksista, on kaikki vielä pahasti kesken. Eihän hyvää ja pahaakaan ole vielä kukaan saanut irti toisistaan. Ei voi olla loputtomasti yksilöllisiä totuuksia. Jokin on yhtä kaiken erilaiselta näyttävän alla ja takana.»

Sitä ykseyttä Rahikainen on tavoittelemassa. Hän on käänneilyt esiin ja nurin yhteisiä luoja ja uskoja niin että saumat irvistelevät. Hän yllyttää epäilemään kaikkea sitä, mikä on syntynyt ajatuksen ylivallan alla, mitä on totuttu pitämään valmiina ja itsestänselvänä. Epäileminen on aina jakamattomasti henkilökohtainen asia ja juuri se tekee siitä raskaan riesan.

»Yksinäiset ja sokeat nojaavat toisiinsa luullen, että toinen tietää. Rakennetaan järjestelmiä, jossa joku saadaan näyttämään viisaalta. Asiantuntijat lukitsevat itsensä alalla kuin alalla. Tiedon määrä on rajaton, sen totuus rajallinen.»

»Ajatukset ovat liian mekaaninen, hatara pohja elämälle. Ajatuksilla on alansa, mutta suurin osa tästä kaikesta jää niiden ulkopuolelle.»

Hän istuu päivänpaisteisella aholla, näplii heinän vartta ja uskoo, että todellisuuteen löytyy yhteys muutoin kuin ajatusten kautta. »Se on välttämätöntä. En halua sitä julistaa, olen tunnustelemassa, en tiedä, enkä voi tietää. Lähtökohda on olemassa olevan hulluuden negaa-

tiössä. Lähtökohdasta olen varma.»

Elämän tanssi ajatusten varpailla

Meidän kulttuurimme on tavoittanut materian äärirajat, se luo tarhausta. Se on yksi Rahikaisen lähtökohdista. Maailma on tietokoneinen kykenevä laskemaan kosmisten mittasuhteiden kaavoja, mutta jakojäännöksi jäänyt ihminen laskee olemassa olensa peruskaavaa sormillaan. »Me olemme yhdessä ajateltu hulluus, joka on kasvanut niin suureksi ja voimalliseksi, että sen on pakko paljastua. Tässä maailman mielettömyydessä on mielensä. Se johtaa pisteeseen, jossa avautuminen tapahtuu. Jos minä olen yksi kohta, jos se minun kauttani avautuu, en minä sille mitään voi.»

Rahikainen kokee avautumisen välttämättömyytenä, elämän tanssina. On herkityttävä sille, mitä sovitetaan ja on lakattava antamasta nimeä sille, joka vie.

Hän ei halua puhua tuntemattomasta, vaan siitä »mikä meitä estää. En voi kahlitta liikettä tietämällä tai toivomalla. Se ymmärrys, jonka me tarvitsemme, sillä ei ole aikaa. Se tapahtuu tässä ja nyt. Meillä on näkyjä yhteyksistä ykseyteen, mutta ne ovat oikaisuja. Tässä on mentävä arjen läpi, en minä voi oikaisua. Näyt ja äkilliset yhteydet eivät kestä. Niistä on tullut uskontoja, filosofioita, kaikenlaista kamaa. Ei minulla ole mahdollisuutta suunnitella ymmärtämistä.»

Hän ei ole etsimässä elämän tarkoitusta, koska »se on tarkoituksetonta tarkoituksen hakemista» eikä hän ole pyrkimässä mihinkään paitsi sinne »minne minun on hyvä kulkea. Sen tuntee nahoissaan eikä minulla mitään muuta mittaa olekaan.»

Ei ehkä olekaan sattumaa, että Rahikainen törmää amerikkalaisen fyysikkoon David Bohmin tai Bohmin näyt Rahikaiseen. Bohmin mukaan kaikki havaitsemamme ilmiöt muodostavat yhden jakamattoman kokonaisuuden, jota jatkuvasti muuttuva, kaiken olemassa olevan perustaa ei yksikään teoria koskaan pysty täysin selittämään. Maailma on yksi jakamaton liike, kokonaisuus.

Rahikainen kirjoittaa artikke-

lin Bohmin ajattelusta ja jättää vaimonsa. Hän on vakuuttunut siitä, ettei häntä ole luotu elämään toisen ihmisen kanssa ja että eläminen kenen tahansa kanssa estää keskittymistä totuuteen. Rahikainen lähtee Englantiin Krishnamurtin kouluun valmistuakseen maailmanparantajaksi.

Se oli hyödyllinen keikka. Rahikainen huomaa miten hän oli etsinyt rakkautta ajatusten piiristä, miten hän oli asettanut ajatukset elämän edelle. Hän palaa takaisin. He muuttavat Lapinlahdelle. Yhdessä.

Ihmisen substanssin kuuluvan perusyksinäisyyden hyväksyminen on »myös voima, ainoa tie». Se katkaisee paon, vastuun väistämisen. Kun pako päättyy minä olen erinomaisen yksin, liikkeessä kaiken kanssa.

»Kun huomaa olevansa yksin, huomaa olevansa yksi. Olla yksi merkitsee hyvän tekemistä sille elävälle olennoille, jota me olemme. Se on ainoa mittari, jolla on merkitystä.»

»Olemme yhteisön pompoteltavana ja omien halujemme pompoteltavana ja me luulemme, että omien halujen pompoteltavana oleminen olisi jotenkin parempaa.»

»En minä ole tämän homman kanssa yksin, me olemme kaikki ihmisyiden kulminaatiopisteitä. Meidän kautta maailma aukeaa tai on aukeamatta.»

Rahikaista ei hirveästi huoleta se, meneekö hänen tekstinsä perille, osuuko se »oikeitten» ihmisten käsiin. »Se tuntematon järjestys, jota kirja heijastaa, kantaa osansa oikeista osoitteista.»

Se ehkä on sitä samaa tuntemattomaa järjestystä, joka muka sattumanvaraisesti saa aikaan tilanteen, jossa Rahikaisen kirja Ajatuksen hatara maailma ja Saul Bellowin kirja *Yhä useamman sydän penää*, nojailevat yöpöydällä toisiinsa.

Rahikainen on kirjoittanut ensimmäisen osan »muutoksen loputtomasta kirjasta». Nyt hän kirjoittamassa uutta kirjaa, tarinaa kaikesta siitä, miten tähän saakka on tultu. Hän antanut sille työnimeksi *Elämän outo kuu*.

Kuvatekstit ja tekstissä kursivoit kohdat ovat suoria lainauksia Klaus Rahikaisen kirjasta *Ajatusten hatara maailma*.